

19/09/2023

Camins cap a un turisme postcapitalista

Investigadors del grup TUDISTAR (UAB), de la Wageningen University and Research (Països Baixos) i de la Universitat de les Illes Balears, tots especialitzats en l'estudi del turisme, han publicat un article on analitzen les conseqüències de l'expansió del negoci turístic actual i proposen transcendir el model capitalista i transformar-lo en un de postcapitalista a través de les propostes del sociòleg Erik Olin Wright.

Lleure i turisme quotidià, compartit, compromès, comarcal i dedicat a les cures. Font: Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa

El col·lectiu d'autores i autors que hem publicat aquest article ens hem especialitzat en l'estudi del turisme. Identifiquem l'expansió del negoci turístic amb efectes planetaris, xocant amb els límits de confort i supervivència climàtica, de consum d'energia no renovable o de convivència social. La COVID-19 provà la nostra vulnerabilitat, va suspendre totalment el turisme i ens va fer plantejar, momentàniament, la necessitat de canviar de model socioeconòmic.

En primer lloc, la nostra anàlisi arrenca del fet que aquestes limitacions tenen a veure amb característiques pròpies del capitalisme, com ara considerar l'economia com un sistema independent de la societat i de l'entorn físic i biològic. A partir d'aquí, ens basem en la proposta d'Erik Olin Wright per transcendir aquest sistema mitjançant l'adopció de mesures postcapitalistes.

En segon lloc, adoptem la idea que el turisme no té per què ser una activitat capitalista. Així, podem dissenyar formes d'organització a partir de la integració de l'economia, la societat i la biosfera. Caldrà, així doncs, definir com transformar el turisme, dins dels límits ambientals, els drets i el benestar humans, la democràcia, etc.

El nostre article planteja en tercer i últim lloc, la transposició de les propostes d'Erik Olin Wright al turisme, per proposar camins vers un turisme postcapitalista. Acompanyem cadascuna d'elles amb exemples d'èxit, per reforçar el seu potencial pràctic. Primer, "desmantellar" el turisme capitalista amb reformes de la regulació, amb l'exemple de l'ordenació de l'ús turístic que va fer en el seu moment l'Ajuntament de Barcelona. Una segona línia de treball, "domesticar" el turisme, mitjançant l'ús d'institucions que facin contrapès, com l'exemple del turisme social d'iniciativa privada al Brasil, o del sindicalisme que proposa criteris laborals per a la tria de destinacions turístiques als EUA.

Una tercera és "resistir", amb l'organització social fora del mercat i de l'Estat, com el turisme comunitari a El Salvador, o la gestió de l'ús públic d'una finca mallorquina en mans d'una ONG. Per acabar, la línia nomenada "fugir" del capitalisme representa el refugi en una microalternativa, com pot ser l'apropiació d'un hotel a l'Argentina per part de les treballadores.

L'article presentat desenvolupa aquests arguments per ampliar els horitzons del debat acadèmic sobre què fer amb el turisme. En l'àmbit acadèmic, la revista *Tourism Geographies*, capdavantera en aquesta matèria, fa la difusió dels debats a la Unió Geogràfica Internacional. Però la nostra pretensió de fer incidència política ens impel·leix a difondre els resultats en català i en castellà, en col·laboració amb Alba Sud, mitjançant la publicació d'aquest informe en diverses llengües:

Fletcher, R., Blanco-Romero, A., Blázquez-Salom, M., Cañada, Murray Mas, I., Sekuloba, F. (2021). **Camins cap a un turisme postcapitalista**. Barcelona: Alba Sud Editorial, Informes en Contrast, núm. 18. ISBN: 978-84-09-33932-7. Disponible en línia: <https://www.albasud.org/publicacion/ca/104/caminos-hacia-un-turismo-post-capitalista>

Només ens resta posar-nos a la disposició de tota la societat per aprofundir en l'estudi de les dinàmiques socioterritorials del turisme, que és l'objectiu del grup TUDISTAR de la UAB.

Asunción Blanco-Romero (1), Macià Blázquez-Salom (2)

(1) Departament de Geografia, Grup de recerca TUDISTAR, Universitat Autònoma de Barcelona

(2) Departament de Geografia, Universitat de les Illes Balears.

Referències

Fletcher, Robert; Blanco-Romero, Asunción; Blázquez-Salom, Macià; Cañada, Ernest; Murray, Ivan i Sekulova, Filka (2023). **Pathways to post-capitalist tourism**. *Tourism Geographies*, 25:2-3, 707-728. <https://doi.org/10.1080/14616688.2021.1965202>